

KIERROKSIA
KIERTOTALOUTEEN

POHJOIS-
POHJANMAA
COUNCIL OF OULU REGION

Kaksi kierrosta kiertotalouteen: Kimppakyyti ja kiertotalouden äppi

Kierroksia kiertotalouteen -nimen saaneessa kiertotalouden haastekilpailussa toteutettiin Business Oulun kiertotalousklusterin tuella kaksi pilottihanketta. Pilotoitaviksi valikoituivat Pudasjärven Kehitys Oy:n matkailukeskuksen resurssien jakamista koskevassa haasteessa CoReorient Oy:n Kimppakyydi.com -sovellus ja Kiertokaaren biojätteen keräyksen tehostamiseen tähtäävässä haasteessa Wastebook Oy:n ratkaisu. Pilotointikohteiksi valikoituneet saivat kukin 15 000 euroa pilotointitukea. Haastekilpailun toteuttamisesta löytyy toinen blogikirjoitus Kiertotalousklusterin nettisivulla.

Kimppakyydit.com uusille alueille

CoReorient aloitti pilotoinnin jo toukokuussa omalla riskillä, Wastebook yhteistyökumppaneineen puolestaan elokuussa valitusaikojen umpeuduttua kesän jälkeen. Kimppakyyti oli jo olemassa Pohjois-Karjalassa Reissukyyti-nimellä, joten pilotoinnissa oli kyse ratkaisun soveltamisesta paikallisiin oloihin. Wastebook puolestaan pilotoi konenäön lisäämistä älykkään jätehuollon ratkaisuihin.

Kimppakyyti.com-palvelulla on käyttäjiä etenkin Etelä-Suomessa. Palvelu päivitettiin Syötteen ja Pudasjärven paikallisiin oloihin lisäämällä sinne paikkoja, alueita, palveluita ja palveluntuottajia. Syötteellä on kaksi hotellia ja paljon mökkejä keskittyneenä useille pienemmille alueille. Sinne ei ole ohikulkuliikennettä ja julkista liikennettä on lähinnä loma-aikoina, joten useimmat ajavat sinne omalla autolla. Alue poikkeaa eteläisen Suomen alueista, joille tyypillistä on ohikulkuliikenne. Mökkiläisyhdistyksillä ja matkailusivustolla on tärkeä rooli ihmisten ohjaamisessa palveluun tarjoamaan ja pyytämään kyytejä. Kimppakyydit.com löytyykin Syötteen matkailusivuilta.

Ehtoina Kimppakyyti-palvelun käytölle on sen käytön helppous ja tunnettuus. Helppokäyttöisyys toteutuu, mutta tunnettuuden lisääminen ja käyttäjien saaminen on vaikeampaa. Moni aiempi kyytipalvelu onkin kompastunut käyttäjien puutteeseen, ehkä myös jakamista vastustaviin asenteisiin. Hyvällä viestinnällä palvelusta voidaan saada toimiva nyt, kun ihmisten asenteet jakamistaloutta kohtaan ovat tulleet suotuisiksi. Niinpä kevään 2024 matkailukaudella jatkuva kehittäminen ja markkinointi voivat saada palvelun toimimaan hyvin Syötteellä. Myös Oulu2026 kulttuuripääkaupunkivuosi kannattaa pitää tähtäimessä.

Lisää älyä kierrätykseen

Wastebookin kehittämä Käppi.com – sanoista Kiertokaari ja äppi – sovellus on tarkoitettu Kiertokaaren asiakkaiden ladattavaksi sovelluskaupoista. Tavoitteena on jätteastioiden oikea-aikainen tyhjentäminen palvelun parantamiseksi ja säästöjen aikaansaamiseksi. Lisäksi palvelu voi lisätä kiinnostusta jätteiden lajittelua kohtaan. Asiakas lataa Käpin sovelluskaupasta, ottaa kuvan roska-astiansa täytöstä tai arvioi täyttöasteen liukukytkimellä ja tilata tyhjennyksen. Käppi tunnistaa astian tunnistetarrasta.

Käppiä koulutettiin sadoilla valokuviolla arvioimaan jätteastian täyttöastetta. Kehittämiseen kuului myös palvelun integroiminen Kiertokaaren järjestelmiin sekä palvelun sisällön ja käytettävyyden kehittäminen. Kierroksia kiertotalouteen -hankkeen päättyessä Kiertokaari piti ratkaisua jopa onnistuneempaan kuin alun perin oli osattu odottaa, joten palvelua laajennettiin biojätteistä muihin jättejakeisiin. Kiertokaari ja Wastebook aloittivat Käpin koekäytön muutamissa taloyhtiöissä vuoden vaihteessa. Kiertokaari pystyy käyttämään Käpin tuottamaa dataa laajemminkin kierrätyksen tehostamiseen. Käpin toiminnallisuuksia ja integraatiota Kiertokaaren eri järjestelmiin voidaan kehittää edelleen.

Paholainen piilee yksityiskohdissa

Digitaalisten palveluiden kehittäminen vaatii runsaasti koodausta ja pienten yksityiskohtien huomiointia. Voiko koiran tai sukset ottaa kyytiin? Miten tarkka aikataulu on? Vieko kuski portaan juureen vai jättää vähän kauemmas? Voisiko kyytiläinen jakaa maksullisen kyydin, vaikka kimppataksin? Entä jos eri käyttäjä tilaavat roska-astioiden tyhjennyksen samaan aikaan? Voiko tyhjennyksen tilata etukäteen, jos tietää tarvetta tulevan? Miten erikseen tilatut tyhjennykset linkittyvät vakiotyhjennyksiin? Miten viesti menee kuskeille? Miten viestin lähettäjän tiedot näkyvät? Palveluiden kehittäminen vaatii monia palavereita, joissa yksityiskohtia käytiin läpi, sekä testausta, joka jatkuu Kierroksia kiertotalouteen -hankkeen päättyttyä.

Jäteapplikaatio on sovellettavissa myös muille kierrätystoimijoille, ja Kimppakyydit.comia voidaan laajentaa uusille alueen erityispiirteet huomioiden. Käpin luontainen loppukäyttäjryhmä ovat Kiertokaaren asiakkaat, jotka Kiertokaaren on helppo tavoittaa. Kimppakyydit.comin loppukäyttäjien tavoittaminen on vaikeampaa ja lisäksi käytön esteeksi voi tulla kyytitarjonnan vähyyys: jos kyytiä ei heti löydy, palvelua ei toiste kokeilla. Käpillä ei tätä muna-kana-ongelmaa ole.

Helppokäyttöiset palvelut yleistyvät

Molemmat palvelut ovat sekä tarpeellisia, hyödyllisiä että kiertotalouden periaatteiden mukaisia. Niiden avulla olemassa olevaa infraa – liikenne- ja jätahuoltoinfraa – voidaan käyttää tehokkaammin ja vähentää näin resurssien eli esimerkiksi energian kulutusta. Ihmisten totuttua käyttämään digitaalisia palveluita ja kiertotalouden yleistyessä tämän tyyppisiä palveluita tullaan näkemään yhä enemmän nyt, kun palveluita osataan suunnitella niin, että niiden käyttö on helppoa, joskus jopa mukavaa.

Kierroksia kiertotalouteen -kisa toteutettiin Pohjois-Pohjanmaan liiton myöntämällä AKKE-rahoituksella. Hanke alkoi syyskuussa 2022 ja päättyi vuoden 2023 lopussa. Hankkeen budjetti oli 102 053 euroa, josta AKKE-tukea oli 71 437 euroa. Tuesta palautui kuitenkin noin 30 000, sillä pilotointiin valikoitui vain kaksi ratkaisua mahdollisten neljän sijaan. Pilotointirahan riittävyys ja pilotin toteuttamisen mahdollisuus kulloisessakin tilanteessa tulee tarkemmin selvittää, kun tällä sinänsä toimivalla mallilla toteutetaan pilotteja.

Aila Ryhänen

Projektipäällikkö, Kiertotalouden haastekilpailu (a.k.a. Kierroksia kiertotalouteen)